

Moderne hf med en klar profil

Hf giver videreuddannelsesmuligheder for såvel unge, der kommer direkte fra grundskolen, som voksne, der ønsker videreuddannelse. Hf spiller også en vigtig rolle ved at uddanne en elevgruppe, der ellers har svære kår i uddannelsessystemet. Men den toårige hf-uddannelse har samtidig en række udfordringer. En stor og stadig større andel af eleverne har svage faglige forudsætninger, og mange har afbrudte ungdomsuddannelser bag sig. Der er et frafald på 28 pct. fra uddannelsen. Færre studenter fra hf læser videre sammenlignet med fx stx, og flere af de, der påbegynder en videregående uddannelse, falder fra.

Forligskredsen er enig om en ny toårig hf-uddannelse med en klar identitet, en øget målretning og en stærk fleksibilitet i forhold til at sikre den enkeltes videreuddannelsesmuligheder. Særlige fagpakker skal sikre et ny fagligt fokuseret hf, der målrettet klæder eleven på til at tage en professionsbachelor- eller en erhvervsakademiuddannelse, som er de uddannelsesretninger, ca. 41 pct. af hf-studerne allerede vælger i dag. Tilbygningsmuligheder på andet år af det toårige hf eller via enkeltfags-hf og GSK sikrer fleksibilitet og adgang til universitetsuddannelser ad flere veje.

Skærpet faglighed og målretning af uddannelsen

Toårigt hf målrettes primært mod erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, og alle fag får en praksisorienteret toning. Der indgår samtidig mulighed for udvidede fagpakker på højt niveau, herunder målretning mod universitetsuddannelser. I den nye hf tilføres der flere timer til dansk og matematik, så eleverne har mulighed for at nå et højere fagligt niveau.

Eleverne kan fremover vælge mellem idræt eller et praktisk/musisk fag som obligatorisk fag for at sikre bedre plads til målretningen af uddannelsen. Disse fag kan derudover vælges som valgfag eller indgå i fagpakker. I hf koncentrerer undervisningen på færre fag, men således, at det almendannende sigte bevares. I hverdagen giver det mulighed for at prioritere elevernes faglige fordybelse og øvelse i grundlæggende færdigheder.

I kultur- og samfundsfagsgruppen og den naturvidenskabelige faggruppe tydeliggøres det, at de tre fag skal tilgodeses fagligt i overensstemmelse med det timetal, der svarer til timetallet i fagene på enkeltfags-hf, ligesom de tre fags kernefaglighed tydeliggøres. I både kultur- og samfundsfaggruppen og i den naturvidenskabelige faggruppe ændres prøveformen, så eleverne udtrækkes til prøve i ét af de fag, der indgår i faggruppen, umiddelbart inden eksamensperioden.

Eleven får flere B-niveaufag end tidligere, og dansk A er obligatorisk.

Det sikres, at det faglige niveau i de enkelte hf-fag og til prøverne reelt svarer til det faglige niveau i de tre andre gymnasiale uddannelser, da den indbyrdes meritmulighed for de enkelte fag opretholdes. Der gennemføres derfor en skærpelse af de faglige mål og bedømmelseskriterier og en indsats i forhold til at justere bedømmelsespraksis i alle fag, samt en justering af de faglige mål og det faglige kerne stof. Som led heri skal det sikres, at elevernes personlige modning, dømmekraft,

handlekraft og afklaring, herunder evnen til at træffe valg og tage ansvar, styrkes. Ligeledes skal elevernes dannelse til aktiv demokratisk deltagelse styrkes.

Nye vilkår for optagelse og videreuddannelse

En mere målrettet hf betyder også, at ansøgere allerede skal kunne optages på hf efter 9. klasse.

Elever med særlige indlæringsmæssige udfordringer, fx ordblindhed, talblindhed, elever med autismespektrumforstyrrelse mv., og elever på særlige talentforløb, fx Team Danmark, Musikalsk grundkursus, balletelever mv., gives udvidet mulighed for optagelse direkte fra 9. klasse.

Knap 2/3 af de, der optages på toårig hf i dag, kommer ikke direkte fra 10. klasse. Hvis denne type ansøgere, som ikke søger om optag i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, ikke opfylder adgangsforudsætningerne til hf, skal de ikke op til en optagelsesprøve. I stedet kan de optages efter en individuel kompetencevurdering af deres personlige og faglige forudsætninger for at bestå en hf-uddannelse. Der sikres en national standard for den udvidede optagelsesmulighed, og der indføres standard- og dokumentationskrav til vurderingen af de faglige og personlige forudsætninger i form af krav til samtalens indhold og til ansøgerens dokumentation for erfaringer.

En eksamen fra den toårige hf skal give adgang til videreuddannelse på erhvervsakademiuddannelser eller en professionsbacheloruddannelser, samt til universitetsuddannelser når der bygges flere fag ovenpå via hf-enkeltfag eller GSK eller i særlige udvidede fagpakker med forhøjet timetal.

Fagpakker rettet mod videre uddannelse

For at understøtte en god overgang til videre uddannelse inden for erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne skal eleverne kunne vælge mellem fagpakker sammensat af skolerne selv. Skolerne kan fx sikre en målretning mod professionsbacheloruddannelser inden for områder som for eksempel sundhed og undervisning/pædagogik og erhvervsakademiuddannelser inden for områder som for eksempel it, teknik, erhvervsøkonomi eller finansøkonomi, således at fagpakkerne rummer relevante fag og niveauer. Fagpakker skal bestå af 2 fag på BB- eller BC-niveau. Institutioner med kun ét eller to hf-spor kan dog udbyde hf med små fagpakker ned til CC-niveau for at give større plads til valgfag, der evt. kan samlæses med andre gymnasiale institutioner. De obligatoriske fag skal indgå i et fagligt samspil med fagpakken for at understøtte professionsorienteringen.

I dag læser ca. 13 pct. af hf'erne videre på universitetsuddannelser. De hf'ere, der fremadrettet forventer at læse videre på en akademisk bacheloruddannelse, skal være bedre fagligt rustet, når de søger ind.

Derfor kan der udbydes udvidede fagpakker, der ruste eleverne yderligere til deres videreuddannelse. Disse udvidede fagpakker skal både rumme hf-uddannelsens brede almindelse og faglighed, samtidig med at der gives en mulighed for faglig fordybelse i et omfang, som hf-uddannelsen med den normale

timeramme ikke kan rumme. De udvidede fagpakker skal rumme en samlet uddannelsestid på 1875 timer for at give mulighed for faglig fordybelse, hvilket indebærer mindst ét A-niveau og ét B-niveau udover de normale fagpakkers timetal, (250 timer ekstra).

Valgfag

Alle elever har mindst ét frit valgfag. Såfremt skolen tillader det, kan eleverne øge deres samlede timetal og fx erstatte et valg af C-niveau med et løft fra C-niveau til B-niveau eller tage et ekstra valgfag. Der må dog godt udbydes udvidede fagpakker, der ikke giver plads til valgfag.

Perioder med praktik og projekter

Fagene skal orienteres mere direkte mod de videre studier og jobs, som hf-uddannelsen forbereder til. Det skal ske i projekter og praktikforløb, der knytter sig til den fagpakke, eleven har valgt.

Praktikforløb og projektperioder på i alt 70 timer skal bruges til faglig fordybelse, hvor eleverne skal løse konkrete og virkelighedsnære problemstillinger inden for det valgte fagområde gennem en kombination af praktisk ”feltarbejde” og den faglige undervisning. Ét projekt eller praktikforløb i 1. semester skal understøtte elevens afklaring af hovedinteresse, herunder evt. valg af valgfag allerede fra 2. semester. Ét projekt eller praktikforløb i 2. semester skal understøtte valg af fagpakke, og mindst ét projekt eller praktikforløb i 3. eller 4. semester skal understøtte valget af videregående uddannelse.

Alle projekter og praktikforløb er knyttet til bestemte fag og skal afrapporteres fx gennem en portfolio, der skal drøftes med og godkendes af en faglærer, og som skal bidrage til, at eleverne reflekterer over, hvad den erhvervede viden giver af perspektiver i relation til videregående uddannelse.

Praktikforløb kan arrangeres af eleven selv eller af skolen og kan afvikles på uddannelsesinstitutioner, offentlige og private arbejdspladser, i organisationer mv. afhængigt af de lokale muligheder og skal altid rumme en form for faglig opgaveløsning.

Ny struktur for skoleåret

Elevens faglige udvikling støttes ved at opdele skoleåret i to semestre. Eleven vælger sine fag gradvist efter et afklaringsforløb med projekter eller praktik, der knytter sig til den fagpakke, eleven har valgt.

Fag eller niveauer afvikles på ½, 1, 1½ eller 2 år, så eleverne oplever, at de hvert halve år afslutter en del af uddannelsen. Det betyder også, at elever, der evt. forlader uddannelsen for at fortsætte på enkeltfags-hf, på en anden gymnasial uddannelse eller på eud, kan have prøvebeviser med sig og dermed evt. undgå tab af uddannelsestid. Det første år er fastlagt fagmæssigt, så eleverne oplever et fagligt og socialt stabilt klassefællesskab. Første semester tilrettelægges som et grundforløb, hvor de grundlæggende kompetencer, som eleverne efterfølgende får brug for i uddannelsen, trænes. Eleverne foretager evt. efter 1. semester valg, fx om mate-

matik afsluttes på C-niveau eller fortsættes på B-niveau eller valg af 2. fremmedsprog. Før uddannelsens andet år vælges en fagpakke, der består af et antal valgfag samlet i en pakke. Endelig vil den enkelte elev normalt skulle foretage ét valg af et valgfag uafhængigt af valg af fagpakke.

Vejledning og løbende feedback

Hf-uddannelsen er i dag kendetegnet ved, at eleverne ikke gives medtællende standpunktskarakterer, og hf-studerne vurderes således udelukkende på deres præstationer ved prøver. Lærerne er forpligtede til at give eleverne en vurdering af deres standpunkt i hvert fag to gange årligt. For at modvirke frafald og øge den faglige indlæring skal der i den nye moderne hf-uddannelse finde formativ evaluering sted i endnu højere grad end i dag. Den skal indebære, at elevens grad af opfyldelse af de faglige mål følges tæt.

Skolen skal sikre regelmæssig feedback fra lærerne til den enkelte elev. Senest efter ½ år gennemføres en screening af eleven for at kortlægge elevens indlæringsresultater og -udfordringer. Screeningen indgår som en del af grundlaget for en vejledning af eleven i forhold til videre valg af fag og fagpakker. Afrapportering af første projekt/praktikforløb indgår ligeledes heri, ligesom efterfølgende afrapporteringer af øvrige projekt/praktikforløb indgår i drøftelser med eleven om fagvalg og videre uddannelsesvalg. For elever, der har under 3 i gennemsnit efter 1. hf og ønsker en udvidet fagpakke i 2. hf, skal der gennemføres en faglig screening og vejledningssamtale ved afslutningen af 1. hf.

Der stilles krav til skolen om tæt faglig vejledning i forbindelse med elevens arbejde med den større skriftlige opgave, ligesom der stilles krav til eleven om fremmøde til denne vejledning.

Desuden indføres der en udvidelse af undervisningstiden med en timepulje på ca. 20 pct. (dvs. ca. 80 timer) af den nuværende kursistid til skriftligt arbejde, jf. s. 29. Den samlede lærer-elev tid øges således fra 1625 timer til 1705 timer, og ligesom på de treårige uddannelser skal skolen med denne timepulje tilgodese den enkelte elevs behov for fx vejledning i forbindelse med skriftligt arbejde eller særlige indsatser i bestemte fag.

Overbygningsmulighed via hf-enkeltfag eller GSK

Hf-studerne med en normal toårig hf-uddannelse på 1625 timer kan i forlængelse af deres uddannelse eller senere i livet få et ønske om at udvide deres hf-eksamen med flere fag, så de fx kan søge ind på en akademisk bacheloruddannelse,

Der gives derfor mulighed for faglig overbygning på hf-enkeltfag for hf-studerne. De samme regler, som gælder for optagelse på den udvidede fagpakke på toårig hf, gælder også for overbygning til hf. Den faglige overbygning varer højst seks måneder. Hf-studerne indgår dermed i studiemiljøet på hf-enkeltfag og kan optages på almindelige hf-enkeltfagshold. Hf-studerne vil ligeledes kunne benytte GSK til at supplere deres uddannelse, hvis den løsning er mest hensigtsmæssig.

Hf-enkeltfag

Hf-enkeltfag er fortsat et tilbud om enkeltfagsundervisning for voksne. De enkelte fag afsluttes med prøve og kan sammenstykkedes til en samlet enkeltfagseksamen.

Hf-enkeltfag, enten som en overbygning på toårig hf eller som en fuldt hf-enkeltfagsforløb, vil således – med valg af de rette fag og niveauer kunne give adgang til universitetet.

Uddannelsen til hf tilrettelagt som enkeltfagsundervisning vil fortsat give mulighed for udbud af fag fra såvel hf-bekendtgørelsen som fra andre gymnasiale bekendtgørelser og valgfagsbekendtgørelsen. Det giver mulighed for, at den enkelte kursist kan tage de fag, vedkommende har brug for i forhold til videreuddannelse eller arbejde, ligesom fagene kan sammenstykkedes til en fuld eksamen.

Den samlede enkeltfagseksamen kan enten være i form af en eksamen svarende til eksamen fra det moderne toårige hf eller svarende til en eksamen fra det moderne toårige hf med flere fag, dvs. med en udvidet uddannelsestid, herunder også med større udvidelse end det er muligt at opnå på toårig hf. Via hf-enkeltfag vil man således kunne sammenstykke en hf-enkeltfagseksamen med en udvidelse på op til 5-600 timer udover de normale 1625 timer. Det indebærer, at kursister kan opnå alle de adgangsgivende fag og niveauer, der fx kræves på universitetsuddannelser inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab og tekniske uddannelser.

Ansøgere til hf-enkeltfag kan fortsat tidligst optages et år efter, at de pågældende har afsluttet 9. klasse i folkeskolen eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan tidligst optages et år efter, at de har forladt 10. klasse. Da ansøgere til hf-enkeltfag ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, skal de som hidtil optages efter individuel vurdering af deres kvalifikationer. Det skal her lægges til grund, at ansøgenes faglige kvalifikationer skal svare til adgangsforudsætningerne på de treårige gymnasiale uddannelser og svare til forudsætningerne for at optagelse på overbygningen på hf-enkeltfag fra toårig hf.

Vinteroptag på toårigt hf

Der finder forsøg sted med vinteroptag til hf tre steder i landet. Forsøg med vinteroptag evalueres i 2016, og resultatet heraf forelægges forligskredsen til drøftelse.

Steinerskoler

Der skabes mulighed for, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan tillade, at en institution omfattet af lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) med udgangspunkt i Steinerpædagogikken kan udbyde den toårige uddannelse til højere forberedelseseksamen uden afholdelse af prøver og dokumentation gennem eksamensbevis. I stedet dokumenteres elevernes gennemførelse af uddannelsen ved et vidnesbyrd, der i sproglig form redegør for de kompetencer, eleverne har opnået i de enkelte fag og uddannelsen som helhed. Den særlige ordning evalueres efter fem år på baggrund af data om denne type hf-studenters brug af supplerings via hf-enkeltfag

samt overgangsfrekvens til og gennemførelsesfrekvens på videregående uddannelse set i sammenhæng med studenter i øvrigt.

Opfølgning

Forligskredsen vil følge udviklingen i den nye toårige hf, herunder i forhold til søgningen til uddannelsen, frafald på uddannelsen og overgang til videregående uddannelser.

Forligskredsen er enig om at følge studenterne fra hf med henblik på at følge udviklingen i faglighed, frafald og søgning til videregående uddannelse.

Oversigt over timer i toårig hf

De ændringer i timer til toårig, som følger af nærværende aftale om reform af de gymnasiale uddannelser fremgår af nedenstående tabel 2:

Tabel 2
Oversigt timer i toårig hf

Timetal	Toårig hf i dag	Toårig hf fremadrettet
Dansk A	240	260
Engelsk B	210	210
Matematik C	125	135
Idræt C eller praktisk-musisk fag C	75	75
Praktisk-musisk fag C/idræt	75	0
Naturvidenskabelig faggruppe (biologi C, kemi C, geografi C)	225 (3 x 75)	225
Kultur- og samfundsfaggruppe (historie B, religion C, samfundsfag C)	300 (150 + 75 + 75)	300
Værkstedtimer	50	0
Projektperioder	50	0
Projekt/praktik		70
Større skriftlig opgave	25	25
I alt timer til obligatoriske fag mv.	1375	1300
I alt timer til fagpakke og valgfag		325
Fagpakker		200-250 (*)
Valgfag mindst	250	75-125
I alt mindst	1625	1625
Elevtid	360-460 timer	290-370
Øget lærer-elevtid, 20 % af elevtid		70-90
Forøget samlet undervisningstid		Ca. 1705 timer

Note: (*) En udvidet fagpakke rummer ekstra 250 timer, dvs. i alt 450-500 timer.

Moderne hf med fleksible veje mod videreuddannelse

